

◆ Omgivningspåverkan vid borrning

Oscar Ögren, NCC Teknik
2026-04-21

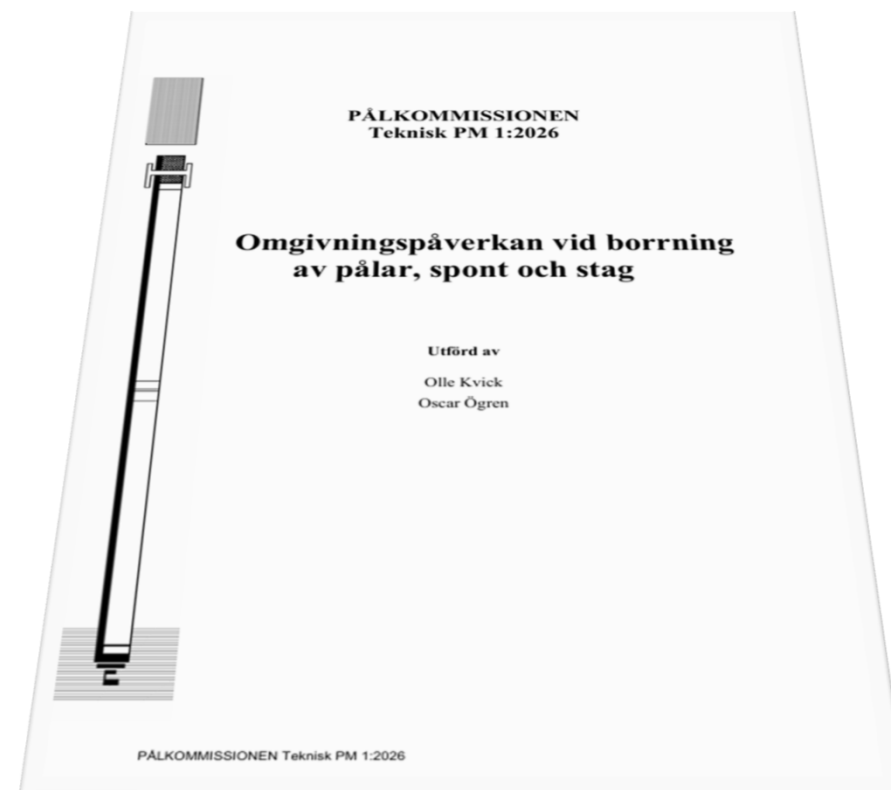

Varför denna PM?

Borrade pålar används allt oftare

Riskbilden har inte utvecklats i samma takt

Behov av gemensam kunskapsgrund

Bakgrund

Syfte

Borrmetoder

Effekter

Anpassning

Slutsats

En seglivad åsikt

*“Borring är alltid den skonsammaste
installationsmetoden”*

PM:ets fokus och avgränsning

Borring av stålrörspålar, spont, foderrör och dragstag

Belysa ingående mekanismer i jordformationen

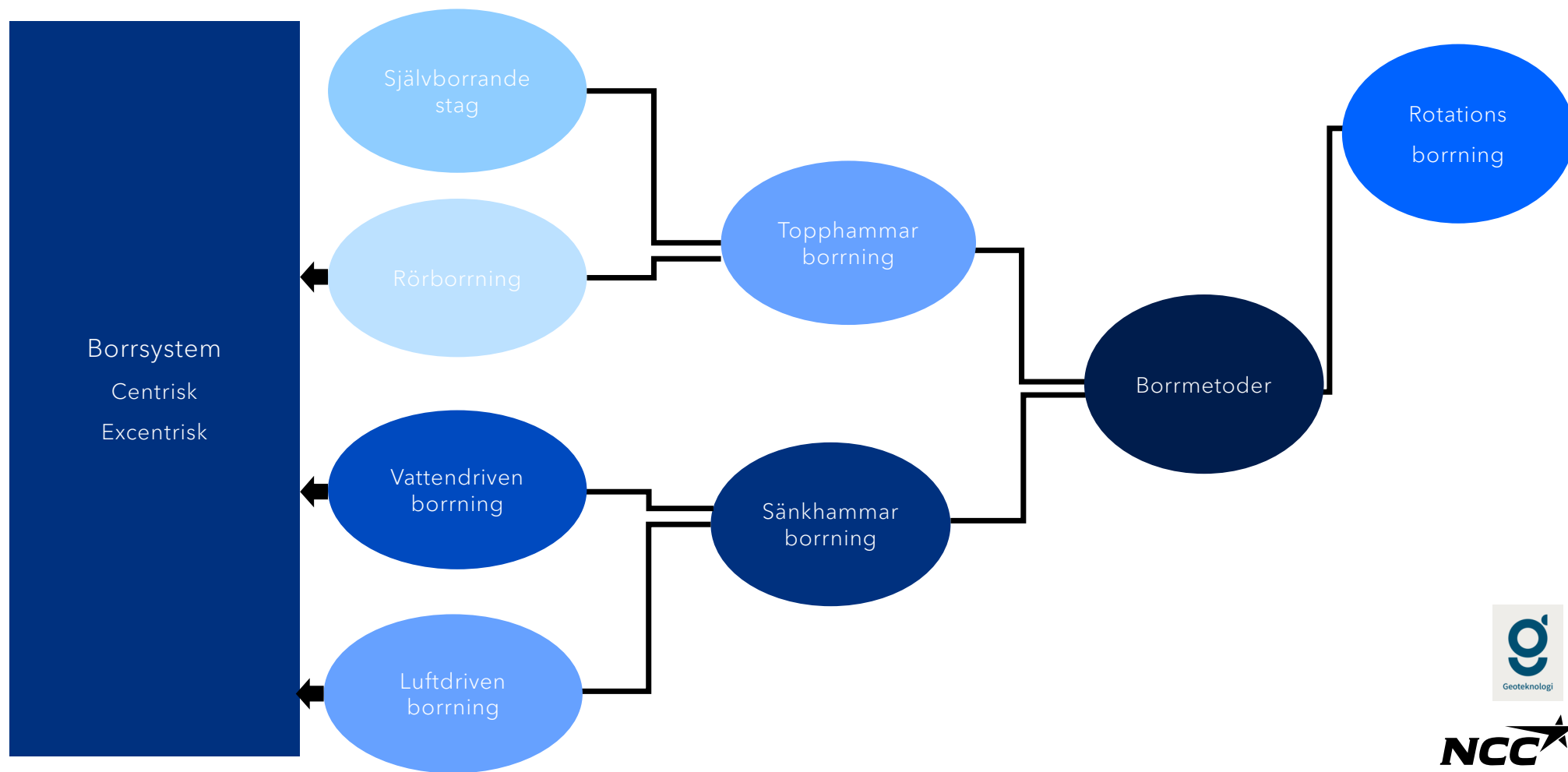
Erfarenheter bygger främst på påldimensioner 115-406 mm

Insitu-pålar behandlas inte

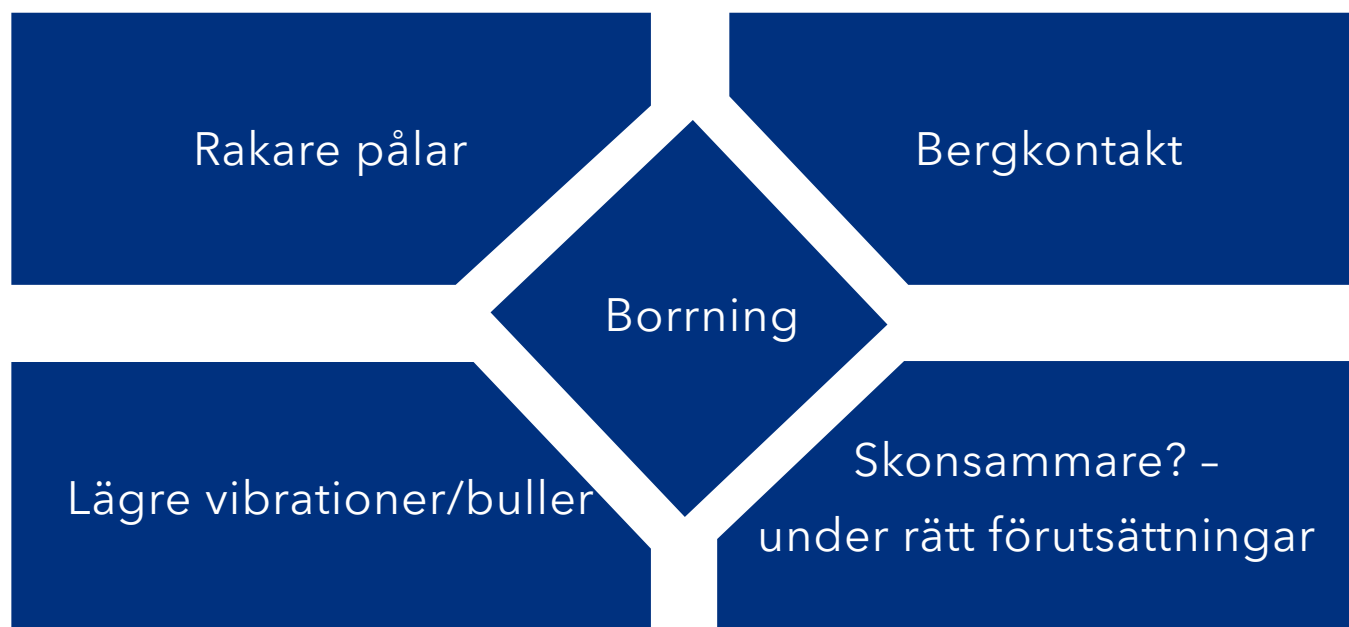

Borrmetoder inom grundläggning

Varför väljer vi borrning av pålar och stag?

Bakgrund

Syfte

Borrmeter

Effekter

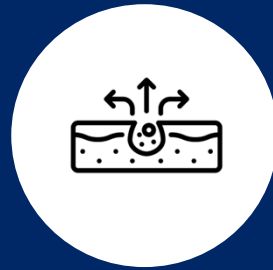
Anpassning

Slutsats

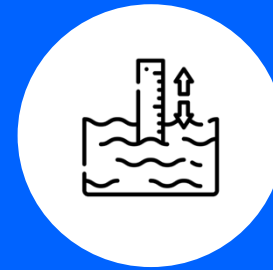
Bakomliggande mekanismer för omgivningspåverkan vid borrning

Jordvolymförlust

Portrycksändringar

Grundvattenpåverkan

Omrörning och rekonsolidering

Jordvolymförlust

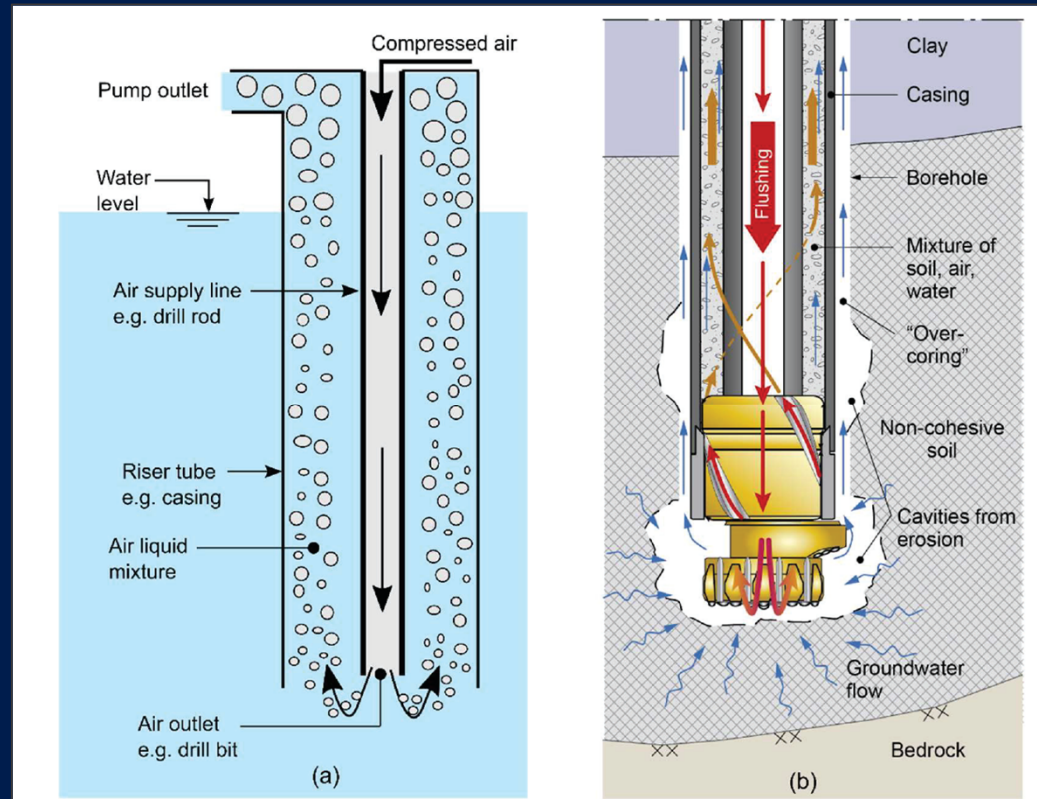

Transporterar bort större volym än påsens egna

Venturi-effekt → okontrollerad uppspolning och erosion

Projektexempel

- Gladengen Park
- Götatunneln

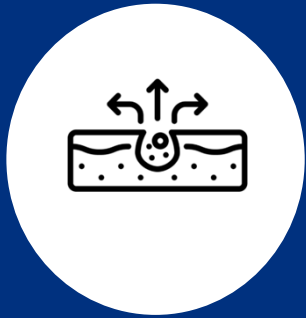

Luftdriven
borrning

Erosionskänslig
jord

Borrning från
under
grundvattenytan

Portrycksändringar

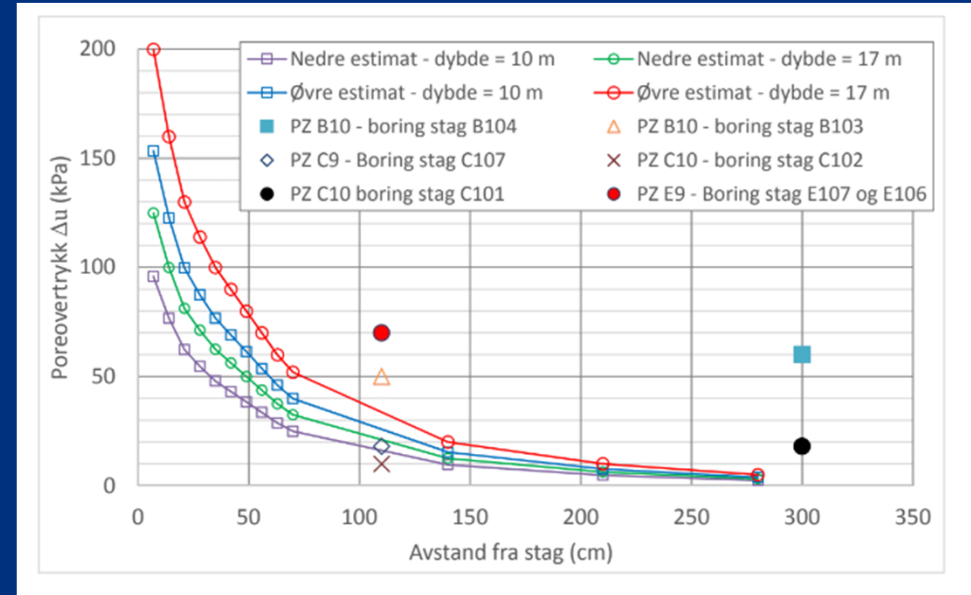

Ett porövertryck kan skapas vid borring, dels av massundanträngning, dels av trycksatt luft

?

För snabb sjunkning →
borrade pålar fungerar som
massundanträngande

I utvalda fall blir
portrycksökningen större
än vid full
massundanträngning

Projektexempel

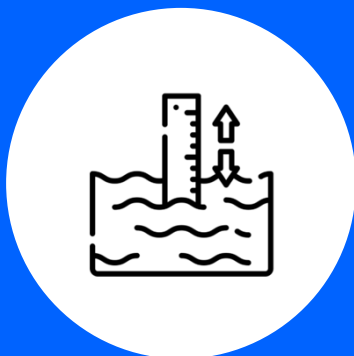
- Begrens Skade / Fredrikstad
- Vega/Haninge (Exjobb)

Snabb sjunkning
i lera

Luftspolning

Grundvattenpåverkan

Vid borring under grundvattennivå kan lätt dräneringsvägar skapas runt eller inuti borrade pålar eller stag

Vid långvariga läckage kan konsolideringssättningar utvecklas

Projektexempel

- Gladengen Park, Oslo
- Dubbelspår Sandvika

Excentrisk
borring

Luftspolning i
friktionsjord

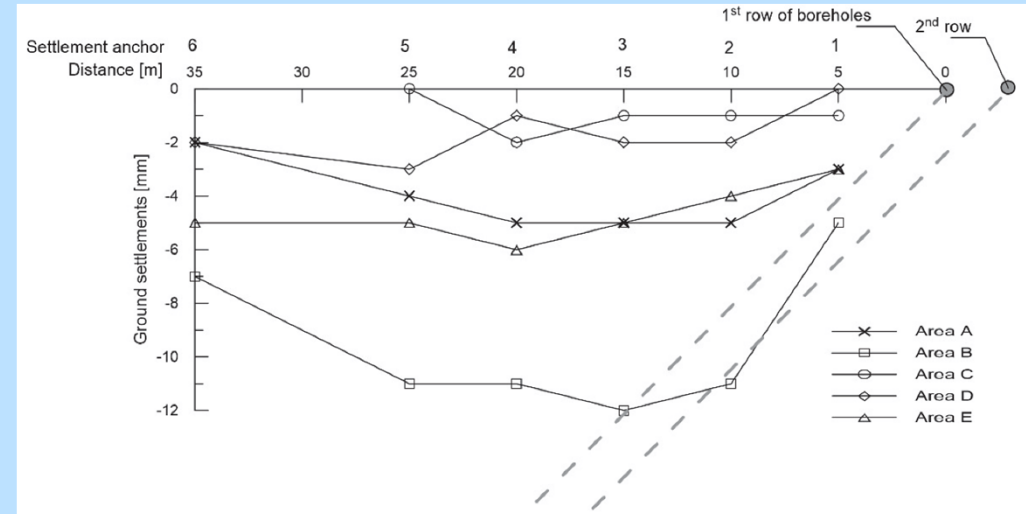
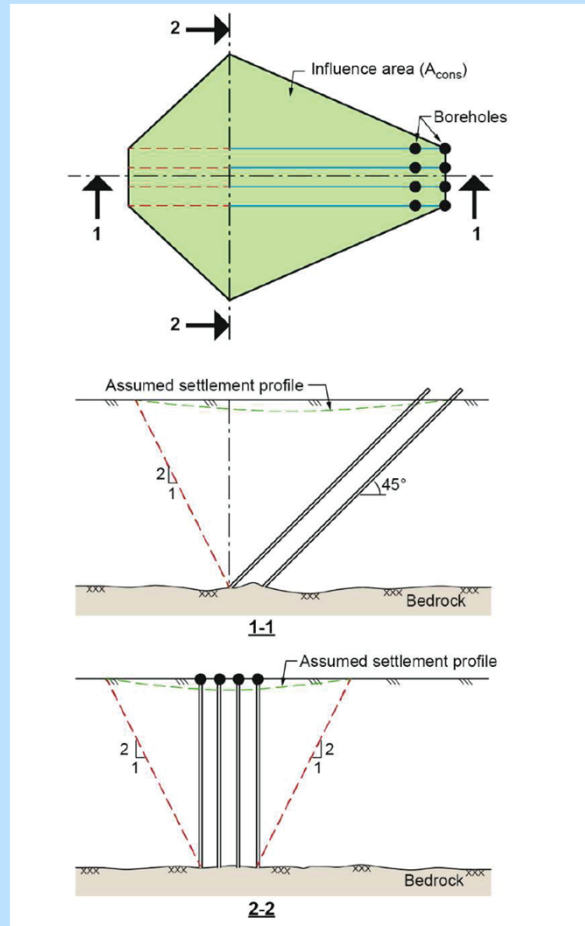
Omrörning och rekonsolidering

Störd zon bildas runt påle/stag → rekonsolidering av lera

Projektexempel

- Mollenberg, Trondheim
- Begrens Skade testfält

Excentrisk
borrning

Hög
sjunkningshastighet

Hur kan vi minimera påverkan?

Före

Förstå jordens
uppbyggnad och
känna till platsen

Under

Styra metod och
utförande

Uppföljning

Mätning/kontroll

Hur kan vi minimera påverkan?

Känslig formation för
borrning?

Bornivå kontra
rådande
grundvattennivå
Känsliga byggnader
i närheten?

Välja vattenspolning
vid luftborrning

Kontrollera
sjunkhastigheten vid
borrning

Minska antalet
borrstopp

Portrycksgivare

Sättningspeglar

Inklinometer

Mätning av
uppspolad
jordvolym

Hur kan vi minimera påverkan?

Projektering

- ❖ Bestämma installationsnivå för borring
- ❖ Begränsa sjunkhastighet
- ❖ Ta ställning till lämplig borrmeter

Provpålning

- ✓ Utvärdera rätt borrmeter
- ✓ Mätprogram
- ✓ Samma operatör

Bakgrund

Syfte

Borrmeter

Effekter

Anpassning

Slutsats

Borring är ett hantverk och personberoende

Få en gemensam kunskapsbas i branschen så att rätt metod utförs i rätt projekt

Upphandlingsformer bör utformas för att undvika incitament för att "maxa antalet pålmetrar"

